

Séria Omega Info: Štúdie v jadrovej chémii a rádioekológii 8

Minulosť a súčasné trendy jadrovej chémie

Editori: Ľubomír Mátel, Jozef Kuruc

OMEGA INFO

Bratislava

2007

Séria Omega Info: Štúdie v jadrovej chémii a rádioekológii 8

Minulosť a súčasné trendy jadrovej chémie

Editori:

Ľubomír Mátel, Jozef Kuruc

OMEGA INFO
Bratislava
2007

MDT: 541.28 + 63.577.346

Séria Omega Info: *Štúdie v jadrovej chémii a rádioekológii 8*

Minulosť a súčasné trendy jadrovej chémie

Editori: Mátel, Ľubomír a Kuruc Jozef

Počet strán: 413 s., 16 článkov (111 obrázkov, 70 tabuliek, 726 citácií), 14,78 AH textu a 15 videoprezentácií (557 snímkov), 510 fotografií a 3 videonímky.

Kniha *Minulosť a súčasné trendy jadrovej chémie* (elektronická kniha – multimedialne CD) predstavuje jednak články a prednášky, ktoré boli prezentované na *Seminári pri príležitosti 40. výročia založenia Katedry jadrovej chémie*, ktorý sa uskutočnil v dňoch 3.-5. októbra 2006 v Kežmarských Žľaboch (Vysoké Tatry), ale taktiež články a prezentácie doktorandov a pracovníkov Katedry jadrovej chémie Prírodovedeckae fakulty Univerzity Komenského v Bratislave ako aj práce kolegyň a kolegov pracujúcich v oblasti jadrovej chémie a rádioekológie na rôznych pracoviskách v Slovenskej republike. Celkove v knihe je publikovaných 16 článkov a 15 prezentácií, okrem toho súčasťou knihy je aj výber fotografií zo života Katedry jadrovej chémie a zo Seminára, vrátane krátkych videozáberov.

Žiadna časť tejto knihy nemôže byť reprodukováaná alebo rozširováaná v ľubovoľnej forme, elektronickej alebo mechanickej, vrátane fotokopírovania, mikrofilmovania a záznamu, alebo ľubovoľným systémom uschovávania a spracováovania, bez predchádzajúceho súhlasu vydavateľa. Pre takéto kopírovanie musí byť získaný špecifický písomný súhlas od Omega Info. Všetky požiadavky zasielajte na adresu: Jozef Kuruc - OMEGA INFO, Vyšehradská 33, 851 06 Bratislava 5, Slovak Republic. URL: <http://www.omegainfo.sk>; E-Mail: info@omegainfo.sk.

Vydanie prvé. Vydal Jozef Kuruc – OMEGA INFO v Bratislave roku 2006 ako svoju 22. publikáciu.

Príprava dát, tlač a rozmnožovanie CD: Jozef Kuruc – OMEGA INFO, Bratislava

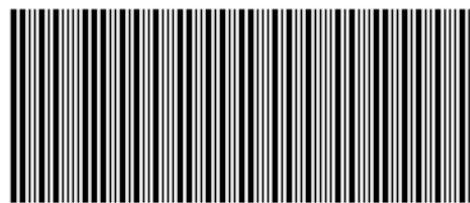
© 2007 - Autori

© 2007 - Jozef Kuruc - OMEGA INFO

ISBN: 978-80-969290-9-2

EAN: 9788096929092

978-80-969290-9-2

9788096929092

Podakovanie

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-20-007105 - Stanovenie mileniálnych rádionuklidov v rôznych matriciach životného prostredia a v rádioaktívnych odpadoch.

This work was supported by the Slovak Research and Development Agency under the No. APVV-20-007105

Vážené kolegyně a kolegovia,

Publikácia, ktorú práve prezeráte na svojom osobnom počítači je príspevkom jadrových chemikov a pracovníkov s ionizujúcim žiarením k 40. výročiu založenia Katedry jadrovej chémie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Cez spomienky na postupný vývoj a formovanie výučby jadrovej chémie a príbuzných odborov na Slovensku sú uvedené príspevky absolventov katedry a kooperujúcich pracovníkov. Postupnú profiláciu katedry si môžete utvoriť z prehľadu diplomových a doktorských prác a okruhu príspevkov, ktoré z časti odzrkadľujú odborné zameranie autorov.

Ďakujem všetkým autorom a spoluautorom za uvedené príspevky a tiež sponzorským organizáciám, ktorá významnou mierou prispeli k vydaniu tejto publikácie.

V Bratislave, 18.02.2007

Doc. RNDr. Ľubomír Máteľ, CSc.

Príhovor editora a vydavateľa

Kniha predkladaná čitateľom, autorom a účastníkom Seminára (v elektronickej forme, tzv. eBook) je síce kompromisom medzi finančnými a technickými možnosťami, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, avšak elektronická forma nám umožnila vydať nielen klasický zborník zo Seminára, ktorý sa uskutočnil pri príležitosti 40. výročia založenia Katedry jadrovej chémie (editori sa rozhodli zaradiť do knihy aj práce našich kolegov a priateľov z praxe a našich kolegýň a kolegov, ktoré boli predkladané ako rigorózne práce, resp. práce pracovníkov Katedry jadrovej chémie), ale taktiež aj prezentácie prednášok, ktoré odzneli počas Seminára (a tiež aj tie, ktoré sme si nestihli vypočuť v Kežmarských Žľaboch pre nedostatok času). Celkovo, kniha obsahuje 31 prác (15 článkov a 16 prezentácií od 39 autorov.

Netradičná forma nám umožnila zaradiť do elektronickej knihy aj výber fotografií a niekoľko krátkych videosekvencií účastníkov Seminára a tatranskej prírody, čo (aspoň dúfam) prispeje k osvieženiu si atmosféry príjemne strávených dní v Kežmarských Žľaboch.

Súčasne ako vydavateľ sa všetkým účastníkom Seminára ospravedlňujem za určité oneskorenie s vydaním knihy, ktoré bolo zapríčinené (čiastočne) aj tým, že editori sa rozhodli zaradiť do knihy aj príspevky, ktoré neboli prezentované priamo počas Seminára, ale autori sľúbili poslať ďalšie príspevky. Dúfam, že tieto práce tiež obohatili knihu a „vyvážia“ toto oneskorenie.

Ako vydavateľ ďakujem všetkým autorom za poskytnutie ich príspevkov a za ich súhlas so zaradením ich prác do databázy INIS NCL (čím sa „tiráž“ knihy mnohonásobne zvýši a práce sa stanú dostupnými pre celú komunitu „INIS“).

Záverom mi dovoľte popriať Vám veľa tvorivých úspechov a zdravia - už sa teším na stretnutie s Vami pri príležitosti 50. výročia založenia Katedry.

Príjemné čítanie a pozeranie Vám praje

V Bratislave, 17.4.2007

Doc. RNDr. Jozef Kuruc, CSc.

AUTORI PRÍSPEVKOV

Jozef Beláň

Jadrová vyrad'ovacia
spoločnosť, a.s.
Jaslovské Bohunice
Slovenská republika

Veronika Biricová

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Ivan Burčík

Laboratórium aplikovanej
ekológie, spol. s r.o.
Košice, Slovenská republika

Pavol Dillinger

Oddelenie environmentálneho
inžinierstva,
Ústav chemického a
environmentálneho
inžinierstva
Fakulta chémie a
potravinárskej chémie
Slovenská technická univerzita
Bratislava, Slovenská republika

Jana Déliová

SWAN, a.s.,
Bratislava, Slovenská republika

Ľubica Drahošová

Slovenské elektrárne, a.s.
Elektrárň Bohunice, LRKO
Trnava, Slovenská republika

Silvia Dulanská

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Martina Ferencová

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Mária Földesová

Oddelenie environmentálneho
inžinierstva,
Ústav chemického a
environmentálneho
inžinierstva
Fakulta chémie a
potravinárskej chémie
Slovenská technická univerzita
Bratislava, Slovenská republika

Michal Galamboš

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Dušan Galanda

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Peter Gerhart

Jadrová vyrad'ovacia
spoločnosť, a.s.
Jaslovské Bohunice
Slovenská republika

Silvia Gogorová

SPI International Czech Rep. &
Slovakia
Bratislava, Slovenská republika

Richard Hanzel

AllDeco, s.r.o.
Jaslovské Bohunice
Slovenská republika

Peter Hlbocký

Slovenské elektrárne, a.s.
Bratislava, Slovenská republika

Peter Chnapko

VÚJE, a.s.
Trnava, Slovenská republika

Jan John

Katedra jadrovej chémie
Centrum pro radiochemii a
radiační chemii
Fakulta jaderná a fyzikálně-
inženýrská
České vysoké učení technické
v Praze
Praha, Česká republika

Juraj Košťál

VÚJE, a.s.
Trnava, Slovenská republika

Dušan Krásný

JAVYS a.s.
Jaslovské Bohunice
Slovenská republika

Jana Kufčáková

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Tibor Kovács

Ekosur – Ing. Július Plško
Piešťany, Slovenská republika

Jozef Kuruc

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Fedor Macášek

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika
a
Biont, a.s.
Bratislava, Slovenská republika

Dušan Majerský

AllDeco, s.r.o.
Jaslovské Bohunice
Slovenská republika

Ľubomír Mátel

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Ivan Matušek

Ekosur – Ing. Július Plško
Piešťany, Slovenská republika

Jozef Morávek

VÚJE, a.s.
Trnava, Slovenská republika

Alena Paulenová

Radiation Center
Oregon State University
Corvallis, Oregon, USA

Július Plško

Ekosur – Ing. Július Plško
Piešťany, Slovenská republika

Pavol Rajec

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika
a
Biont, a.s.
Bratislava, Slovenská republika

Boris Remenec

Jadrová vyrad'ovacia
spoločnosť, a.s.
Jaslovské Bohunice
Slovenská republika

Oľga Rosskopfová

Katedra jadrovej chémie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Ondrej Slávik

VÚJE, a.s.
Trnava, Slovenská republika

František Šóóš

JAVYS a.s.
Jaslovské Bohunice
Slovenská republika

Vladimír Šucha

Katedra ložiskovej geológie
Prírodovedecká fakulta
Univerzita Komenského
Bratislava, Slovenská republika

Juraj Tölgyessy

Emeritný univerzitný profesor
Bratislava, Slovenská republika

Peter Tkáč

Radiation Center
Oregon State University
Corvallis, Oregon, USA

Radek Trtílek

AllDeco CZ, s.r.o.
Hodonín
Česká republika

Lucia Závodská

Ekosur – Ing. Július Plško
Piešťany, Slovenská republika

OBSAH

	Strana
Predslov <i>Lubomír Mátel</i>	5
Príhovor <i>Jozef Kuruc</i>	6
 Časť A Články	
1 Jadrová chémia - jej vznik a vývoj na Slovensku <i>Juraj Tölgyessy</i>	13
2 Kvalifikačné práce Katedry jadrovej chémie (1963 – 2006) <i>Jozef Kuruc</i>	21
3 Štúdium povrchov a sorpčných vlastností prírodných sorbentov <i>Mária Földesová, Pavol Dillinger</i>	59
4 Sledovanie využitia bioremediačných vlastností hlivy ustricovitej - <i>Pleurotus ostreatus</i> <i>Dušan Galanda, Lubomír Mátel</i>	67
5 Ocenenie významnosti ťažko detegovateľných rádionuklidov v prevádzkových RAO a materiáloch z vyradovania na JE A1 <i>Ondrej Slávik, Jozef Morávek, Dušan Krásny, František Šóóš, Lubomír Mátel</i>	75
6 Separácia aktinidov z veľkoobjemových vzoriek <i>Silvia Gogorová, Lubomír Mátel</i>	85
7 Separácia Technécia-99 od interferujúcich rádionuklidov cézia-137 a kobaltu-60 z modelových a reálnych vzoriek <i>Jana Deliová</i>	103
8 Vplyv rôznych faktorov na sorpciu stroncia na vybranej skupine bentonitov <i>Michal Galamboš, Jana Kufčáková, Pavol Rajec</i>	119
9 Determination of technetium-99 in environmental and radioactive waste samples <i>Martina Ferencova, Peter Tkáč</i>	129
10 Mineralogický rozbor a stanovenie distribučných koeficientov, špeciácie a mobility rádionuklidov vo vzorkách zemín z obj. 41 a 44/10 JE Jaslovske Bohunice <i>Lubomír Mátel, Pavol Rajec, Vladimír Šucha, Oľga Rosskopfová, Peter Chnapko, Peter Gerhart</i>	143
11 Deklarovanie obsahu rádionuklidov v rádioaktívnych odpadoch z jadrových elektrární <i>Lubomír Mátel, Pavol Rajec, Oľga Rosskopfová, Silvia Dulanská</i>	159

12	Prehľad metód stanovenia rádionuklidov <i>Lubomír Mátel</i>	165
13	Rádionuklidy vo vodách SR <i>Lubomír Mátel, Oľga Rosskopfová, Silvia Dulanská</i>	201
14	Synthesis of the Radiopharmaceuticals for Positron Emission Tomography <i>Veronika Biricová, Jozef Kuruc</i>	211
15	Databáza INIS a Slovenské národné centrum INIS. Minulosť, súčasný stav a budúcnosť <i>Jozef Kuruc</i>	239
16	Thirtieth Anniversary of Reactor Accident in A-1 Nuclear Power Plant Jaslovske Bohunice <i>Jozef Kuruc, Lubomír Mátel</i>	267

Časť B: Reklama

HUMA-LAB APEKO, s.r.o., Košice	290
Canberra Packard, s.r.o., Žilina	294
LARCHA, Bratislava	296
OMEGA INFO, Bratislava	297

Časť C: Prednášky

		Počet snímkov	Príloha	Strana
17	Kto sme, odkiaľ prichádzame, kam smerujeme <i>Fedor Macášek</i>	110	I	303
18	Aktuálne vzdelávacie a výskumné aktivity katedry <i>Lubomír Mátel</i>	49	II	323
19	Jaderná chemie na ČVUT v Praze po zavedení strukturovaného studia a zřízení CRRC <i>Jan John</i>	45	III	333
20	Výroba rádiofarmák na Slovensku – nová príležitosť pre jadrovú chémiu <i>Pavol Rajec</i>	58	IV	345
21	Aplikácia rádioekologických poznatkov v riešení problematiky kontaminovaných zemín <i>Ivan Matušek, Tibor Kovács, Lucia Závodská, Július Plško</i>	20	V	355
22	Advanced Separations for 21 st Century <i>Alena Paulenova</i>	73	VI	359

23	Projekt vyrad'ovania JE A-1 - I. etapa 1998 – 2006 <i>Peter Gerhart</i>	27	VII	373
24	Depozícia rádioaktívnych prvkov v tatranskom snehu <i>Ivan Burčík</i>	36	VIII	379
25	BIDSF – Present Status and Perspectives Costs Related to the V1 NPP Shutdown and Decommissioning in Financial Perspective 2007 – 2013 <i>Peter Hlbocký, Jozef Belaň</i>	22	IX	385
26	Meranie a uvoľňovanie nízkokontaminovaných materiálov z prevádzky JE do životného prostredia <i>Richard Hanzel, Dušan Majerský, Radek Trtílek</i>	21	X	389
27	Monitorovanie vplyvu prevádzky JEZ Bohunice na životné prostredie <i>Lubica Drahošová, Juraj Košťal</i>	40	XI	393
28	Separácia technécia-99 od interferujúcich rádionuklidov cézia-137 a kobaltu-60 z modelových a reálnych vzoriek (Rigorózna prednáška) <i>Jana Déliová</i>	13	XII	401
29	Separácia aktinoidov z veľkoobjemových vzoriek (Rigorózna prednáška) <i>Silvia Gogorová</i>	15	XIII	405
30	Selektívna separácia ⁹⁰ Sr a ⁹⁹ Tc z rádioaktívnych odpadov použitím produktov Molekulárneho Rozlíšenia (Rigorózna prednáška) <i>Boris Remenec</i>	13	XIV	409
31	Sorpcia cézia a stroncia na bentonitoch zo slovenských ložísk (Rigorózna prednáška) <i>Michal Galamboš</i>	15	XV	413

Poznámka: Pre otvorenie prezentácie vo formáte PPT kliknite na názov práce; pre vytlačenie prednášky (6 strán na stranu A4) kliknite na číslo prílohy, resp. na číslo strany.